

พิจารณาไตร่ตรองประเด็นเด่น

สาส์นมหาพรตของสมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส ปี 2016/2559

“เราพอใจความเมตตากรุณา มิใช่พอใจเครื่องบูชา” (มธ 9:13)

งานพระเมตตาบนเส้นทางแห่งปีศักดิ์สิทธิ์

โดย คพ.เจลิม กิจมงคล

1. มารีย์ทรงเป็นภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรที่ทำการประกาศข่าวดี เพราะพระแม่ได้รับข่าวดี

1.1 ความสัมพันธ์ของสาส์นมหาพรตกับพระประสงค์ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส

- พระองค์ท่านทรงมีพระประสงค์ให้เทศกาลมหาพรตปีนี้ดำเนินไปในบริบทปีศักดิ์สิทธิ์แห่งเมตตาธรรม “ทุกคนจงดำเนินชีวิตอย่างเข้มข้น ในฐานะเป็นเวลาพิเศษที่จะทำการเฉลิมฉลองและมีประสบการณ์กับพระเมตตาของพระเจ้า” (MV 17)
- เป็นการตอกย้ำที่จะไตร่ตรองสาส์นมหาพรตปีนี้ ควบคู่กับสาส์นของพระองค์ท่าน โอกาสวันเยาวชนโลกครั้งที่ 31 ปี 2016 ภายใต้หัวข้อในทำนองเดียวกันคือ “ผู้มีใจเมตตาย่อมเป็นสุข เพราะเขาจะได้รับพระเมตตา” (มธ 5:7)
- พระองค์ท่านขอให้เราตั้งใจฟังพระวาจาของพระเจ้า และสนับสนุนให้ฉลอง “24 ชั่วโมงเพื่อพระเจ้า” ในวันศุกร์และเสาร์ก่อนสัปดาห์ที่สี่ของเทศกาลมหาพรต ซึ่งควรปฏิบัติกันในทุกสังฆมณฑล โดยเชิญชวนให้ผู้คนและเยาวชนได้หันกลับเข้าหาศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งการอภัย เป็นการมีประสบการณ์ตรงกับพระเยซูเจ้าผ่านทางพระสงฆ์ ณ ที่แก่บาบ
- พระองค์ท่านจะส่งบรรดาธรรมทูตแห่งพระเมตตาออกไปถึงทุกคน เพื่อเป็นเครื่องหมายที่เป็นรูปธรรมของความใกล้ชิดและพระเมตตาของพระเจ้า

1.2 พระแม่มีผู้ที่มีประสบการณ์ตรงกับพระเมตตาของพระเจ้า

- พระแม่ทรงเป็นบุคคลแรกที่ได้รับประสบการณ์ตรงกับพระเมตตาของพระเจ้า ผู้ทรงเลือกพระแม่ให้เป็นพระมารดาของพระผู้ช่วยให้รอด ซึ่งเป็นข่าวดีที่มวลมนุษย์รอคอยมาเป็นเวลานาน
- ในบทวิญญานข้าพเจ้าถวายสดุดี พระแม่ได้กลายเป็นรูปจำลองอันครบครันของพระศาสนจักร ที่ขบร้องประกาศถึงพระเมตตาอันยิ่งใหญ่ของพระเจ้า
- พระแม่ได้เป็นและยังคงเป็นทั้งผู้ได้รับการประกาศข่าวดีจากพระจิตเจ้า และเป็นผู้ประกาศข่าวดีดังกล่าวด้วย

2. พันธสัญญาของพระเจ้ากับมนุษย์ : ประวัติศาสตร์แห่งความเมตตา

2.1 ในพันธสัญญาเดิม

- พระเมตตาของพระเจ้าเป็นพระธรรมล้ำลึก ซึ่งพระเจ้าทรงเปิดเผยในประวัติศาสตร์แห่งพันธสัญญาระหว่างพระองค์เองกับชนชาติอิสราเอลประชากรของพระองค์ พระองค์เป็นผู้ที่เริ่มต้นประทานพระเมตตาแก่มนุษย์ ด้วยการแสดงพระองค์เป็นผู้มีใจกว้างและเมตตาเสมอ
- ในแผนการแห่งการสร้าง พระองค์ทรงเป็นผู้ริเริ่มสร้างมนุษย์ “พระยาห์เวห์พระเจ้าทรงเอาฝุ่นจากพื้นดินมาปั้นเป็นมนุษย์ และทรงเป่าลมแห่งชีวิตเข้าไปในจมูกของเขา มนุษย์จึงเป็นผู้มีชีวิต” (ปฐมก 1:7)
- พระเจ้าได้ทรงกระทำพันธสัญญากับมนุษย์ดังนี้ “พระยาห์เวห์พระเจ้าทรงนำมนุษย์มาไว้ในสวนเอเดน เพื่อเพาะปลูกและดูแลสวน แล้วพระยาห์เวห์พระเจ้าทรงบัญชามนุษย์นั้นว่าท่านจะกินผลไม้ทุกต้นในสวนได้ แต่อย่ากินจากต้นไม้แห่งความรู้ดีรู้ชั่ว วันใดที่ท่านกินผลจากต้นนั้น ท่านจะต้องตาย” (ปฐมก 2:17)
- ในเหตุการณ์ช่วยให้อรอดพ้น พระเจ้าทรงมีพระเมตตา โดยเป็นผู้เริ่มต้นก่อนเช่นเดียวกัน พระยาห์เวห์ตรัสว่า “เราสังเกตเห็นความทุกข์ยากของประชากรของเราในอียิปต์ เราได้ยินเสียงร้องเพราะความทารุณของนายงาน เรารู้ดีถึงความทุกข์ทรมานของเขา....บัดนี้ เราจะส่งท่านไปเฝ้ากษัตริย์ฟาโรห์ เพื่อนำชาวอิสราเอลประชากรของเราออกจากอียิปต์” (อพย 3:7-10) เมื่อนำประชากรของพระองค์ถึงภูเขาศีนาयแล้ว พระยาห์เวห์ตรัสว่า “แผ่นดินทั้งหมดเป็นของเรา บัดนี้ ถ้าท่านเชื่อฟังเราและรักษาพันธสัญญาของเราไว้ในบรรดาประชาชาติทั้งหมด ท่านจะเป็นกรรมสิทธิ์พิเศษของเรา” (อพย 10:5)

2.2 ในพันธสัญญาใหม่

- พระบิดาประทานพระเมตตาอันหาขอบเขตมิได้ของพระองค์ จนถึงขนาดที่ทรงทำให้พระองค์เองเป็น “พระเมตตาที่เสด็จลงมาบังเกิด” (MV. 8) พระเมตตาของพระองค์ทรงรับสภาพเป็นมนุษย์ในองค์พระเยซูเจ้า ผู้ทรงทำให้พระเมตตาของพระองค์สัมผัสได้อย่างเป็นจริงเป็นจังและทำให้เราสามารถมีประสบการณ์ตรงได้
- พระเยซูแห่งนาซาเร็ททรงเป็นบุตรแท้จริงของชนชาติอิสราเอล ทรงกอปรด้วยคุณสมบัติของผู้รู้จักฟังที่ครบครัน อันเป็นสาระสำคัญของพันธสัญญาที่พระเจ้าทรงกระทำต่ออิสราเอล ซึ่งประชากรของพระเจ้าจะต้องตระหนักเสมอว่า “องค์พระเจ้าทรงเป็นพระเจ้าของเรา องค์เจ้ามีเพียงพระองค์เดียว ท่านจะต้องรักองค์พระเจ้าของท่านสุดจิตสุดใจ สุดวิญญาณ และสุดกำลังของท่าน” (มัธ 6:4-5)
- ในการประกาศเรื่องราวของพระเยซูคริสตเจ้า พระเมตตาของพระเจ้าจึงเป็นศูนย์กลางและหลักการที่สำคัญ “ความมั่งคั่งในความรักที่พระเจ้าทรงช่วยให้อรอดพ้นคือ พระเยซูคริสตเจ้า ได้สิ้นพระชนม์และกลับคืนพระชนม์ชีพ” (EG 36) ความจริงดังกล่าวนี้ต้องได้รับการประกาศในการสอนคำสอนทุกระดับและทุกวันเวลา

- ความเมตตาดังกล่าวนี้ “แสดงให้เห็นถึงหนทางของพระเจ้า ที่ต้องการเอื้อมพระหัตถ์มายังคนบาป ทรงมอบโอกาสให้คนบาปพิจารณาตนเองกลับใจและเชื่อ” (MV:21) แม้มนุษย์จะอยู่ห่างไกลจากพระเจ้าเนื่องด้วยบาป แต่พระองค์ทรงปรารถนาที่จะอยู่ใกล้ชิดกับมนุษย์ด้วยพระเมตตาของพระองค์

3. งานเมตตาธรรม

3.1 งานเมตตากิจทั้งฝ่ายกายและจิตใจ

- ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงกับพระเมตตาของพระเจ้า จิตใจจะได้รับการเปลี่ยนแปลง เขาจะกลายเป็นผู้ซึ่งมีความรักที่ซื่อสัตย์และจะมีเมตตาเช่นเดียวกัน เขาสามารถดำเนินชีวิตเชิงประจักษ์ได้ ส่วนผู้ที่ขาดประสบการณ์ตรง เพียงแต่ได้ชี้แนะหรือบอกให้ผู้อื่นกระทำเท่านั้น
- ผู้ที่มีใจเมตตาก็จะแสดงออกด้วยงานกิจเมตตาทั้งฝ่ายกายและจิตใจ ซึ่งต้องดำเนินควบคู่กันไปเช่น การให้อาหาร เยี่ยมเยียน ให้ความบรรเทาใจ ให้คำแนะนำ ฯลฯ
- ในการกระทำกิจเมตตานั้น ต้องไม่ลืมว่าเราจะถูกพิพากษาด้วยการกระทำเหล่านี้ “พระองค์จะตรัสตอบว่า เราบอกความจริงแก่ท่านทั้งหลายว่า ท่านไม่ได้ทำสิ่งใดต่อผู้ที่ต่ำต้อยของเราคนหนึ่ง ท่านก็ไม่ได้ทำสิ่งนั้นต่อเรา แล้วพวกนี้ก็จะไปปรับโทษนรินทร์ ส่วนผู้ชอบธรรมจะไปรับชีวิตนรินทร์” (มธ 25:45-46)
- สารันมหาพรตปีที่แล้ว พระสันตะปาปาทรงห่วงใยเกรงว่า คริสตชนจะติดเชื่อโรคโลกาภิวัตน์แห่งความเย็นชา และเพิกเฉย ด้วยว่าขณะนี้ ความไม่ใส่ใจยดี การไม่รู้ร้อนรู้หนาวต่อความเป็นไปในชีวิตของผู้อื่น การไม่เอาใจใส่ในความรักของผู้อื่นกำลังแพร่หลายไปทั่วโลก เช่นเดียวกัน ปีนี้พระองค์ท่านทรงเชิญชวนให้เราไตร่ตรองพิจารณาเรื่องงานเมตตาทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตใจ เพื่อปลุกจิตสำนึกของเราให้ตื่นขึ้นจากความเย็นชาท่ามกลางความยากจน

3.2 อันตรายที่อาจเกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน

- ในยุคปัจจุบัน ผู้คนตกเป็นทาสของบาป ไม่ใช้ความมั่งมีและอำนาจในการรับใช้พระเจ้าและผู้อื่น จิตใจกลับแข็งกระด้างจนขาดสำนึกว่าพวกเขาเป็นเพียงขอทานที่ยากจน
- คนจนคือคนที่ไม่ยอมมองตนเองอย่างที่ตนเป็น เขาเข้าใจผิดถือว่าตนเองร่ำรวย แท้ที่จริงเขาเป็นคนยากจนที่สุดในบรรดาคนจนทั้งหลาย
- ยิ่งมีอำนาจและเงินทองเพิ่มขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งทำให้เกิดหน้ามืดตามัว และหลงผิดจนถึงขั้นตาบอด ดังเช่นเศรษฐีที่มองไม่เห็นลาซาร์ซึ่งนั่งขอทานที่ปากประตู (เทียบ ลก 16:20-21)

- อาการตาบอดข้างต้น มักทำให้ผู้คนเยอหึงด้วยภาพหลอนที่หลงว่าตนมีอำนาจทุกอย่าง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงเล่ห์เหลี่ยมของปีศาจที่หลอกว่า “ท่านจะเป็นเหมือนพระเจ้า” (ปฐมก 3:3)
- ระบบทุนนิยมแห่งศตวรรษที่ยี่สิบ โดยอาศัยความเจริญด้านเทคโนโลยีทำให้มองว่าพระเจ้าไม่เกี่ยวข้องกับชีวิต อีกทั้งลัทธิมนุษยนิยมเป็นเพียงวัตถุ ที่ใครๆ ก็สามารถเอาเปรียบได้ รูปแบบการพัฒนาที่จอมปลอม ซึ่งบูชาเงินทองเป็นพระเจ้า ทำให้ไม่สนใจใยดีในชะตากรรมของคนจน

3.3 เทศกาลมหาพรตในปีศักดิ์สิทธิ์นี้

- เป็นเวลาเหมาะสมที่จะเอาชนะต่อความเพิกเฉยของเรา โดยการฟังพระวาจาของพระเจ้า และปฏิบัติกิจเมตตา
- งานเมตตากิจฝ่ายกาย คือ การสัมผัสกับพระวรกายของพระคริสตเจ้าในพี่น้องที่ต้องการอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การเย็บเยียน ฯลฯ
- งานเมตตาฝ่ายจิตใจ คือ การให้คำแนะนำ สั่งสอน ให้อภัย ตักเตือนและอธิษฐานภาวนาให้
- คน “เยอหึงจ้องหอง” “คนที่มีอำนาจ” และ “คนร่ำรวย” ที่ได้รับการกล่าวถึงในบทวิญญานข้าพเจ้าถวายสดุดี แม้ไม่สมควรได้รับความรักจากพระเยซูผู้ถูกตรึงบนกางเขน ซึ่งยอมสิ้นพระชนม์และเสด็จกลับคืนชีพเพื่อพวกเขาด้วย แต่ก็ได้รับการจัดอยู่ในจำพวกคนที่ได้รับความรัก
- การไม่ยอมเปิดประตูหัวใจให้กับพระคริสตเจ้า ผู้ทรงเคาะประตูหัวใจเราในคนจน คนเยอหึง คนรวย และคนมีอำนาจ จะลงเอยด้วยการทำร้ายตนเอง พร้อมกับดิ่งลงไปในเหวนิรันดรแห่งความโดดเดี่ยว ซึ่งได้แก่นรก
- สมเด็จพระสันตะปาปาตรัสเตือนว่า อย่าทำให้เทศกาลมหาพรตปีนี้สูญเปล่าไร้ประโยชน์หรือผ่านไปเฉยๆ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงชีวิต แต่ต้องถือว่าเป็นเทศกาลที่เหมาะสมยิ่งเพื่อการกลับใจ
- เสียงเรียกจากพระเจ้าให้กลับใจนั้น เป็นเสียงแห่งความรัก “จงเป็นทุกข์กลับใจและใช้โทษบาปเถิด” หากเราไม่ตระหนักสำนึก เราก็คงจะเดินห่างจากเสียงเรียกแห่งความรัก จนกระทั่งเราไม่ได้ยินเสียงของพระองค์ ทั้งๆ ที่พระองค์ยังทรงเรียกเรา คำคมของอับราฮัมที่กล่าวกับเศรษฐี นับเป็นคำกล่าวแก่เราทุกคนด้วย “พี่น้องของลูกมีโมเสสและบรรดาประกาศกอยู่แล้ว ให้เขาเชื่อฟังท่านเหล่านั้นเถิด” (ลก 16:29)
- ในที่สุดให้เราเจริญชีวิตเช่นพระแม่มารีย์ ผู้ทรงเป็นบุคคลแรกที่ยอมรับความต่ำต้อยของตน และเรียกตนเองว่าเป็นผู้รับใช้ที่ถ่อมตน (เทียบ ลก 1:38)